

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร เป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 6 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาเนื้อหาสาระ 2) การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง 3) การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 4) การประเมินหลักสูตรระหว่างการศึกษาทดลองใช้ 5) การประเมินหลักสูตรหลังการศึกษาทดลองใช้ 6) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย และเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเนื้อหาสาระ

การพัฒนาเนื้อหาสาระหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ฉบับนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพศศึกษาที่มีการใช้อยู่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของหลักสูตรไทย และหลักสูตรจากต่างประเทศ พบว่า มีหัวข้อที่ใช้ในการเรียนการสอนเพศศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการทางเพศ 2) สุขอนามัยทางเพศ 3) สัมพันธภาพ 4) พฤติกรรมทางเพศ 5) ทักษะส่วนบุคคลที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต 6) สังคมและวัฒนธรรม

2. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง

หลักสูตรฉบับร่าง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล และส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ใบความรู้อิงงาน 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้

เมื่อพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องกันของหลักสูตร พบว่า เอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล ใบความรู้ ใบงาน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ด้านเนื้อหา สาระมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ด้านการวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ด้านใบความรู้ ใบงาน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด และจากการประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 แผน มีความเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อแยกพิจารณาแยกเป็นรายแผนพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีความเหมาะสม สอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับ มากที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด แผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 5 มีความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 มี ความเหมาะสมสอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 มีความเหมาะสม สอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินหลักสูตรระหว่างการทดลองใช้

ระหว่างการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนนนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตร สถานศึกษาเรื่องเพศศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 98.11 ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 3.62 คิดเป็นร้อยละ 81.76

5. การประเมินหลักสูตรหลังการทดลองใช้

หลังจากผู้วิจัยทำการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ครบ ทั้ง 7 แผนแล้ว ผู้วิจัยทำการเก็บ คะแนน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากหน่วยการเรียนรู้ระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 98.11 จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 3.62 คิดคะแนนเป็นร้อยละ 81.76 และคะแนนเฉลี่ย

จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 16 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.40 คิดคะแนนเป็นร้อยละ 80.00 หมายความว่าหลักสูตร สถานศึกษาเรื่องเพศศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลักษณ์ กรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพ 81.76/80.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และเมื่อเปรียบเทียบ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ด้วยค่าที่ พบว่า ค่าเฉลี่ย คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่า ของนักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

เมื่อทดลองใช้หลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินหลักสูตรให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ทดลอง ใช้พิจารณาความเหมาะสม/ความชัดเจนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณา ครูผู้สอนประเมินในระดับมากที่สุด 10 รายการ ได้แก่ การเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง การให้นักเรียนได้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ รูปแบบ การจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง ความชัดเจนของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ความเหมาะสมของแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูผู้สอนประเมินในระดับมาก 3 รายการ ได้แก่ การให้นักเรียนเรียนรู้จาก การปฏิบัติ ความชัดเจนของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการวัดผล ประเมินผล โดยมีข้อควรปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน ครั้งต่อไป คือ 1) คลิปวีดิทัศน์ ที่ต้องโหลดจากอินเทอร์เน็ต ควรมีการโหลดใส่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ ใช้สอน หรือใส่อุปกรณ์เก็บข้อมูลแบบพกพาก่อน เพราะบางครั้งมีปัญหาว่า อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ทำให้เปิดคลิปวีดิทัศน์ไม่ได้ หรือเล่นได้ไม่ราบรื่น 2) ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ควรเพิ่มตัวอย่างผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่ประสบความสำเร็จ ให้หลากหลายอาชีพและหลายเพศมากกว่านี้ และ ควรมีรูปภาพของผู้ที่ประสบความสำเร็จเหล่านั้นให้นักเรียนดูในคาบเรียน 3) ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ควรปรับลดเวลาเรียนลง โดยนำเนื้อหาของชั่วโมงที่ 7 และ 8 มาทำให้เป็น 1 ชั่วโมงเนื่องจาก เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเนื้อหาสาระ

หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพศศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 15; ยุพาพูนขำ และกอบกาญจน์ มหัทธโน, 2554, หน้า 30 - 31; องค์การแพช, 2550, หน้า 13 - 14; UNESCO, 2009a p. 7; Future of Sex Education, 2012, p 10 - 11) ที่มีเนื้อหาสาระ 6 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการทางเพศ 2) สุขอนามัยทางเพศ 3) สัมพันธภาพ 4) พฤติกรรมทางเพศ 5) ทักษะส่วนบุคคลที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต 6) สังคมและวัฒนธรรม

2. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง

หลักสูตรฉบับร่าง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล และส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ใบความรู้ ใบงาน 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับธำรง บัวศรี (2542, หน้า 8 - 9; Saylor and Alexander, 1974, p. 100; ทาบา (Taba, 1962, p. 422 - 423; Tyler, 1968 กล่าวถึงในรุจิรัฐ ภู่อาระ, 2551, หน้า 10) ที่กล่าวว่า หลักสูตร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ส่วนที่เป็นเป้าหมายจุดหมายจุดประสงค์ของหลักสูตร และของรายวิชา 2) ส่วนที่เป็นเนื้อหา ชั่วโมงสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน และ 3) การประเมินผล

3. การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้

เมื่อพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องกันของหลักสูตร พบว่า เอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ใบความรู้ ใบงาน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตัวอย่างหลักสูตรที่หลากหลายก่อนนำมาสร้างเป็นหลักสูตรฉบับนี้ สอดคล้องกับ อมรศรีศรีอินทร์ (2552, หน้า 150) ซึ่งพบว่า โครงร่างหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. การประเมินหลักสูตรระหว่างการทดลองใช้

ระหว่างการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนนนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 98.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 3.62 คิดเป็นร้อยละ 81.76 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีการใช้สื่อการเรียนการสอน กระบวนการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมกับสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ในระดับ ดีมาก สอดคล้องกับ บังอร อาจวิเชียร (2550, หน้า 124) ที่พบว่านักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้ร้อยละ 83.61

5. การประเมินหลักสูตรหลังการทดลองใช้

หลังจากผู้วิจัยทำการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ครบ ทั้ง 7 แผนแล้ว ผู้วิจัยทำการเก็บคะแนน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากหน่วยการเรียนรู้ระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 98.11 จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.76 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 16 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.00 หมายความว่าหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพ 81.76/80.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วย t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่า ของนักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น หลักสูตรมีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับลำดับขั้นพัฒนาการของนักเรียน สอดคล้องกับ อมรรัตน์ ทองผา (2552, หน้า 89 - 92) ที่พัฒนาโปรแกรมการสอนเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า โปรแกรมการสอนเพศศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.78/82.22 และบังอร อาจวิเชียร (2550, หน้า 124) ที่พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

เมื่อทดลองใช้หลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินหลักสูตรให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ทดลองใช้พิจารณาความเหมาะสม/ความชัดเจนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า

ในภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาครูผู้สอนประเมินในระดับมากที่สุด 10 รายการ ได้แก่ การเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง การให้นักเรียนได้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ความชัดเจนของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ความเหมาะสมของแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูผู้สอนประเมินในระดับมาก 3 รายการ ได้แก่ การให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติ ความชัดเจนของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการวัดผล ประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้เพราะการพัฒนาหลักสูตรฉบับนี้ มีการประเมินและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมตลอดระยะการพัฒนาทั้งการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างการทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตรหลังการทดลองใช้ จึงทำให้โดยภาพรวม หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงเพิ่มเติม คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น ด้านเวลา โดยครูอาจจัดการสอนเพิ่มเติม หลังจกนักเรียน เลิกเรียน หรือมีการปรับกิจกรรมในบางแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ใช้เวลาน้อยลง สอดคล้องกับ ศิริวรรณ ป้องคำสิงห์ (2553, หน้า 141) ที่กล่าวว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนสามารถปรับได้ ขึ้นอยู่กับผู้ใช้หลักสูตร และความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรใช้หลักสูตรนี้ในภาคเรียนที่ 1 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนเริ่มมีความสนิทสนมกันปัญหาด้านพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนยังมีน้อย การใช้หลักสูตรนี้จะเสริมสร้างให้นักเรียนมีความรู้ เท่าทันเรื่องเพศ ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้
2. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน มีส่วนร่วมในการเรียน การสอน และการแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องเพศ
3. ครูควรมีเวลา และสถานที่ ให้นักเรียนสามารถมาปรึกษาแบบตัวต่อตัวได้ เพราะพบว่านักเรียนมีข้อสงสัยที่ไม่กล้าสอบถามครูในห้องเรียน เพราะรู้สึกอายเพื่อน ไม่ต้องการให้เพื่อนรู้ว่าตนเองสอบถามครูเรื่องอะไร
4. ควรจัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสื่อการเรียน การสอนให้มีความพร้อมและเพียงพอแก่นักเรียน และจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เป็นส่วนตัว ไม่ถูกรบกวนจากบุคคลอื่น

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตรเพศศึกษา สำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา เพราะปัจจุบัน นักเรียนเข้าถึงสื่อลามก อนาจารต่างๆ ได้มากขึ้น เร็วขึ้น และนักเรียนแต่ละวัย ก็มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเพศศึกษาที่จำเป็นต้องเรียนรู้แตกต่างกันออกไป
2. ควรมีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรเพศศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม และธรรมชาติของนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละรุ่น
3. ควรใช้สื่อเทคโนโลยี และสื่อสังคม (social media) มาเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน ให้มาก เพราะนักเรียนในยุคปัจจุบัน มีการใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว การที่ครูใช้สื่อดังกล่าว จะช่วยลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน อีกทั้งการพูดคุยปัญหาด้านเพศ ยังเป็นสิ่งที่นักเรียนไม่กล้าพูดคุยกับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะครูโดยตรง การพูดคุยรวมไปถึงการให้คำปรึกษาผ่านสื่อดังกล่าว จะช่วยนักเรียนให้ได้รับคำแนะนำ และการปรึกษาที่ดี โดยไม่มีเงื่อนไขของเวลา เพราะการติดต่อผ่านสื่อเทคโนโลยี และสื่อสังคม สามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดว่าต้องอยู่ในโรงเรียนอีกต่อไป